

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Ce e viața?

De Dr. I. Broșu.

II.

Hipoteza despre viață a mecano-monistilor, este din punctul de vedere al științelor naturale aproape părăsită. Botanicul Reinke, zoologul Driesch și anatomul Hertwig, toți trei distinși corifei pe terenele lor speciale, și-au spus de mult cuvântul de osândă împotriva teoriei de viață monistică-materialistă, recunoscând de principiu *vitalismul*, adică susțin, că viața se poate explica numai prin admiterea unei puteri vitale, speciale. E indiferent cum numesc ei principiul acesta, una însă este sigur și anume, că știința naturală exactă ne spune, că pentru explicarea lumii organice, avem lipsă de alt principiu, de altă cauză și de alt șir de causalități. Dar de unde vine această putere nouă? Unde-și are originea? Ce ne spune despre ea știința naturală, sau mai bine zis, ce nu ne spune?

Care-i originea vieții? Este exclusă presupunerea unei generații echivoce, adică a unei astfel de ororii, ce susține, că cele dintâi organisme s'au dezvoltat din materii anorganice, numai prin ajutorul unor puteri chimice și fizice. Căci dacă prăpastia dintre lumea organică și cea neorganică nu se poate trece, în cazul acesta o dezvoltare a uneia din cealaltă, e o absurditate. E foarte ușor de explicat, că un Empedocles și Aristoteles, iar mai târziu și scolastici, credeau că țânțarii se desvoltă din carne stricată și râmele de ploaie din nămol umed, dar că un Haeckel și toată ceasta lui de adoratori orbiți, mai năzuește să explice încă originea vieții, prin generație echivocă, e aproape imposibil de explicat! Dacă există vre-o propozițiune, care să fi fost mai mult argumentată prin experimente moderne, atunci cele dintâi, tre-

bue s'o punem pe următoarea: *omne vivum ex vivo!*

Cine nu cunoaște experimentele lui Pasteur și Tyndall, cari au arătat până la evidență, că azi nu se mai pot produce ființe vii, din lumea anorganică? E neștiințific absolut, ca să afirme cineva, că aceea ce astăzi chimice și fizice e imposibil, s'a putut însă întâmpla cu mii și milioane de ani înainte! „*E șarlatanie*”, scrie naturalistul Reinke, *dacă afirmă Haeckel, că cele dintâi și mai primitive organisme s'au dezvoltat prin generație echivocă, din material anorganic*”. (Natur. wiss. Vorträge 1, 20). „*Generația echivocă e ceva, la care nu-ți poți imagina nimic*” (1, 59); „*toată teoria lui Haeckel despre generație echivocă este un humbug științific*” (1, 59).

Ne mai rămâne prin urmare să răspundem la întrebarea, că de unde este viața? Trebuie să fie un început! Viața pe pământ nu e din eternitate, de oarece atât paleontologia, cât și geologia aduc din arhivele lor de piatră ale timpurilor preistorice argumente pipăibile, că în istoria evoluției pământului este un așa evolutiv period azoic, în care n'a existat nici o ființă vie. Iar cosmogonia ne spune, că din cauza ferbințelii enorme ce se afla în materiile topite n'a putut asemenea vieții nici o ființă vie pe nici unul din corpurile de multe cerești. La o temperatură de 100°, organismele și protoplasma își perd forța vitală. Din cauza aceasta e imposibil de acceptat teoria lui Helmholtz, emisă din nou în zilele noastre de Arrhenius, că semințele vii ale organismelor au venit pe pământ de pe alte corpuri cerești.

În fine am ajuns la următorul rezultat: știința naturală ne spune, că viața și-a avut începutul său și totodată ne mai comunică despre ea, că nu s'a putut produce cu nimic. *Dar despre originea ei, științele naturale tac* Peste acest secret

al începutului e întins zăbranicul străvechii, etern și totuși nou al misterului. Pentru explicarea vieții rămâne numai o singură posibilitate și anume, presupunerea că a trebuit ca o altă putere din afară, să fi influențat actul creării și să fi dat materiei forme și variații nenumărate, preschimbându-o în organisme vii, cu o superioară și nemărginită inteligență. Această activitate se poate asemăna cu a unei persoane, care preschimbă materia și energiile pe cari le conține aurul, argintul și arama în mecanismul unui orologiu gingaș sau al unei cuplete mașini. După cum nu s'a putut forma de sine fără ajutorul inteligenței ome-nești din aur și argint, sau fer un orologiu, sau o mașină, tot atât de puțin s'au putut produce și organisme vii, fără de o influență eternă, fără de o inteligență cosmică uriașă, *pe care o numim Dumnezeu și a cărei influență o numim creare!*

Știința naturală nu-l scoate pe acest Dumnezeu afară din lume, de oarece ea îl pretinde și nu se poate lipsi de maiestatea lui. Chiar și dacă operează cu el numai ca și cu un X necunoscut totuși ne spune, că acest X măreț trebuie să existe. „E absurd a afirma, că știința naturală duce la ateism”, zice naturalistul Reinke. Problema vieții în special conduce sau la urmele lui Dumnezeu — sau la neștiințifică ipoteză a generației echivoce... Haeckel zice undeva: „dacă n'aș ține strict la generația echivocă, aș fi sil să primesc învățătura bisericii”. Generația echivocă e în fine condamnată din partea științei naturale. Ce-i rămâne prin urmare de făcut unui om serios, ce cugetă limpede? Știința vieții ne arată foarte frumos calea: ea ne conduce și ne îndeamnă să intrăm în imperiul binefăcător al credinței. Să așteptăm oare ceasul al unsprăzecelea?!

Adunare poporală. Aderenții partidului național român din comitatul Aradului sunt convocați la *adunarea poporală*, care se va ține în *Buteni* la 4/17 Septembrie 1911, Duminecă, la orele 11 a. m. pe piață dinaintea casei comunale, cu ordinea de zi obișnuită.

La Viena. Ministrul-prezident, contele Khuen-Héderváry, pleacă mâine, Sâmbătă, la Viena, și Duminecă va fi primit în audiență particulară din partea Maiestății Sale, Monarhului nostru. Domnul prim-ministru ungar va face raport Maiestății Sale despre situația politică și probabil și propuneri cu privire la atitudinea guvernului și a majorității parlamentare față de minoritatea obstrucționistă. Dela această audiență a prim-ministrului nostru se așteaptă o însemnată întorsătură în situația politică dela noi.

Serbările culturale din București.

Serbările organizate din partea comitetului central al Ligei pentru unitatea culturală a Românilor, și ținute în București în parcul Carol I, în zilele de Duminecă, Luni și Marți, au avut un succes, care trece peste toate așteptările. În urma reducerii transportului cu 75% pe căile ferate române, multe de oameni, multe zeci de mii, au venit la București pentru a participa la serbări. Au mers mulți și dela noi, din Ungaria, Transilvania și Banat, și au venit mulți din Bucovina. După o socoteală aproximativă au intrat în România înainte de serbări 150 000 de oameni, prin diferite puncte de granițe. Iar din țară vor fi fost iarși atâția, dacă nu mai mulți cei ce au participat la serbări. Capitala României, orașul București, era încă de Sâmbătă împopulată ca pe vremea expoziției jubilee, și ou toate ca marea expoziție plecase încă Duminecă sara ori noaptea din București, Luni și Marți aglomerația pe strade era tot atât de mare ca în ziua primă a serbărilor.

S'au luat măsurile cele mai extinse, pentru ca toți să fie mulțumiți, dar totuși s'au întâmplat firiște, și neajunsuri, căci la astfel de ocazii neajunsurile nu pot fi încunjunerate de tot. Lucrurile la nici un

FOIȘOARĂ.

Guvernanta.

Farsă într'un act, de Teodor Körner.

(Urmare.)

Fr. El este!

L. În adevăr, este el!

Guv. (se lasă pe spate) Ce? Vedeți năluoi? Năsul în carte și nu la fereastră; altcum, Dumnezeu le sait, s'a isprăvit cu leștia.

Fr. Uite, cum aleargă calul!

L. Vine ca săgeata!

Guv. Unde sunteți d'voastre?

Fr. Auleo, unde să fim? În Valea Neamțului!

Guv. Așadară: „Ua turn vechi, stă singuratic”.

L. (privind spre fereastră). Să dă jos de pe cal!

Guv. Turnul?

Fr. Se oprește!

Guv. O, ce prostii!

Fr. Nu mai pot sta!

L. E imi perd firea, trebuie —

Guv. Ce trebuie?

L. Așa-i!

Guv. Ce?

L. La dânsul!

Guv. La turn? Copila mea ești neapărat bolnavă? — Ce dorință curioasă să mergi la Valea Neamțului.

Fr. Doamne! dar cine vorbește de Valea d'ale?

Guv. Despre turna?

Fr. Bă!

Guv. Bă? — Da? — Ce este? — Spuneți odată!

Fr. Au sosit doi curieri, pentru noi, s'au oprit la poartă. Îi așteptăm demult. — O, lasă-mă să merg, să iau scrisoarea!

Guv. O scrisoare? Ferească Dumnezeu! Nu o permit, nici odată! Am s'o desfac eu, în zadar, — taisez-vous!

L. Scrisoarea este pentru noi, nu pentru dta, și dta nu trebuie să știi tot ce ni se scrie! Nu! Înțelegi, nu!

Fr. E grozav!

L. Teribil!

Guv. Tăcere! Scrisorile eu le ceteșc, aceasta e voința tatălui vostru. — Mă duc și le aduc.

Fr. Cum? Dta te ostenești pentru noi? — Aceasta nu o pot suporta! O, trimite-mă pe mine!

Guv. Ți-ar plăcea! — Așa nu mă părăsești. Ah, voi! les ingrates! Să îndrăzniți! O să vedeți, că nu sunt urechisul din fabulă! — Restez ici, patience, et ayez raisonnables! (Pleacă prin ușa din mijloc).

SCENA III.

Leonora. Frosinica

Leonora. Se duce!

Frosinica. Dă, se duce!

L. Ș noi?

Fr. Nu rămânem!

L. Poate cineva să-și închipuească atâta cruzime?

Fr. Curierii au intrat —

L. Au dat scrisorile —

Fr. Și noi? Noi nu știm nimic!

L. S'a mai auzit așa ceva?

Fr. Acum perd răbdarea toată!

L. Asta puțin îți ajută! Asum doar cu rugămintea mai putem izbuti. — Na poate guvernanta să reziste.

Fr. Degeaba crezi, ea rămâne o inimă de peatră pe vecie!

L. Dacă nu reușim cu rugămintea, vom izbuti cu șiretenia.

Fr. A! Să încercăm.

L. N'ar fi oare bine, dacă i-am ascunde ochelarii? Cel puțin nu poate afla conținutul scrisorilor.

Fr. (îi asorunde undeva). Foarte bine! Adă-i încoace! — Aci sunt bine grâji.

L. Vine!

Fr. Cu scrisorile în mână...

L. Aide! Începem cu rugămintea, pe urmă vine șiretlicul.

SCENA IV.

Aceleași. Guvernanta (cu două scrisori în mână vine în mijloc).

Guvernanta. O, ce păcătoase ființe! Ah, de n'aș fi aflat nici odată! Nu este d'ajuns, că primiți așa Bilet-doux, un răvășel, nu! Ce-i mai grozav, un servitor — Ciel! — să le spună în față fraze frumoase. — Pe vremea mea să fi făcut eu așa ceva! — Un servitor! — Dumnezeu! Temps, voilà tes horreures!

Frosinica. O Doamne! Pentru ce ești atât de severă?

Guv. Mai întrebi?

Leonora. Am să mă rușinez din toată inima îndată, numai să știu pentru ce?

Guv. Pentru ce? — Doamne, Dzeule! Lucrul cel mai sfânt a ajuns în lumea aceasta de batjocură? Virtutea nu mai are nici un preț?

L. Curioase arme ai dta! — Ce a-e a face virtutea ouă o scrisoare! — Nu cumva inima noastră este stricată, fiindcă un domnișor neașteptat ne scrie, că stă să moară după noi?

Guv. A, e altfel de scrisoare! E scrisă de o mână iubită; postlional d'amour se vede că e cunoscut la castel...

Fr. Ei, da, știm de unde sunt scrisorile, și am ști toate, dacă dta nu le ai fi luat. Imi scrie tata.

L. Tutorul imi scrie, ca să...

caz nu se pot petrece ca în vremuri normale.

Serbările au decurs după programul cunoscut deja. Deschiderea lor a făcut-o dl *Dimitrie Onciul*, profesor universitar din București, vicepreședintele Ligei culturale cu următoarea vorbire:

„La chemarea Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, răspuns au și au venit mii și mii de Români de pretutindeni, Români din toată țara și de pe tot pământul românesc, ca să ia parte la serbările ei.

Acest răsunet ce cuvântul Ligei l-a aflat în toată România și în toate stratele sociale ale neamului românesc de pretutindeni, e o manifestare înălțătoare a conștiinței de unitate culturală, a solidarității naționale a neamului românesc întreg. Acest răsunet e o îmbărbătare în sufletească a tuturor acelor, cari își închină munca și viața pentru marile probleme ale culturii naționale și ale unității noastre culturale: O îmbărbătare, ca să nu șovăiască în năzuințele lor, căci pământul pe care cade sămânța ce ei aruncă, e pământ roditor și va da rod înzecit la timpul său, rod înscutit când va suna ceasul cel mare.

În fruntea năzuințelor pentru unitatea culturală a tuturor Românilor pășeste Liga. Salutată cu cea mai caldă însuflețire la înființarea ei, ea a avut să îndure pe urmă, din păcate, grele încercări, și să treacă prin o criză din care numai de curând a început să se reculească. Politicianismul, care nu lasă nimic neprihănit unde se vârtă, s'a atins și de această instituție, care trebuie să fie sacrosanctă fiecărui Român. Astăzi, din ferioare, politicianismul este expulzat dela conducerea Ligei Culturale, a cărei menire nu este și nu poate să fie decât a cultiva și întări unitatea culturală a neamului românesc, lucrare ce trebuie să rămână neatinsă de orice înfruntare streină de scopul cultural ce urmărim. Astăzi, în fruntea Ligei nu sunt, nici liberali, nici conservatori, nici democrați, ci numai Români, conduși de un singur gând: întărirea unității culturale a tuturor Românilor și a solidarității naționale.

Conștiința acestei unități și a acestei solidarități se manifestă astăzi în modul cel mai îmbucurător pentru noi. Nu am să fac aici vorbă multă pentru a da expresie sentimentelor ce ne însuflețesc în acest moment; nici nu am să fac o conferință despre scopul și problemele Ligei; acestea sunt scrise în inima fiecărui Român simțitor, în inima fiecărui om de bine. Voi reaminti numai, ca aceste serbări ale Ligei, la cari ați venit să luați parte, să le dați strălucire prin prezența dv. și să le asigurați succesul, au un scop înscutit. Ele sunt făcute mai înainte de toate, ca să cheme pe frații de pretutindeni la o frățească întrunire în capitala Regatului Român, în capitala României, întrunire, care să învedereze și să întărească conștiința unității noastre culturale, solidaritatea noastră națională. Acest scop s'a ajuns pe deplin prin participarea dv. atât de numeroasă. În al doilea rând, serbările sunt făcute pentru ca din produsul lor, și mai ales al loteriei, ale cărei bilete urmează a se desface cu acest prilej, să se sporească fondul pentru clădirea noii case naționale a Ligei în capitala regatului, casă menită să-i chibăruie și buna stare și să-i sporească activitatea. Casa Ligei va fi casa neamului românesc de pretutindeni.

Fr. Ar trebui...

Guv. Da, ar trebui să rămâneți copii fără de frica lui Dumnezeu! — Pe mine n'aveți să mă prostiți, e osteneală degeabă; n'o să mă trageți pe sfoară...

L. Cine gândește la tras pe sfoară? Venim, să te rugăm. Inima d-tale este bună, d-ta ai o inimă de aur...

Fr. Și dacă noi am greșit, este pentru ultima oară; scapă-ne de chinul grozav!

L. D-ta ni-ai arătat adeseori bunăta-te d-tale; te putem socoti, cu drept cuvânt, o a doua mamă...

Fr. Tot ce am învățat în lumea aceasta, bun și frumos, am învățat dela d-ta; au fost binecuvântate mâinile d-tale...

L. (netezindu-o) Și, după vorbă, scri-sorile! Te rog...

Guv. Linguiștoarele se cunosc, pe netezire; puteți netezi, eu rămân necin-tită, și nici odată n'am fost atât de hotărâtă, ca acum: scri-sorile rămân la mine, până le voi citi, după aceea le trimit sigi-late părinților voștri...

Fr. (indignată) A! Asta nu o voi su-feri!

L. Nici eu!

Guv. Taisez-vous! Ce vorbă a fost asta? Ce? Cum? A nu suferi? Nu cumva eu să vă întreb pe d-voastre, cu toată cu-vința? — Unde e respectul! Je n'ose pas le dire, Auzi: Nu suferi! Ah, o! Vă im-potrivii? Ei bine, am să fiu de peșteră! Și eu am fost tinăre, însă n'am citit nici odată un Bilet-doux; pe fereastră l'arun-

În numele Ligei vă aduc velle ei mul-tămiri pentru dragostea cu care ați ră-spus la chemarea ei și vă spun frățeasca salutare: Bine ați venit!

Bine ați venit, iubii frați și sounpe surori de peste hotare. Bine ați venit dela Tisa și dela Nistru, de peste munți, de peste Molna, de peste Prut și de peste Dunăre! Bine ați venit din toată țara, dela Severia până la Dorchoi! Din câmpia Tur-dei cea sfințită cu sângele eroului martir al ideii unității naționale, de pe Târnave, unde acum două săptămâni o marea ma-nifestare a culturii naționale a înălțat ini-mele românești de pretutindeni: din Țara-Oltului, cu care ne unește amintirea unor legături seculare; din dulcea Bucovină, mormânt de eroi și fală românească, parte ruptă din trupul vechii Moldove; de pretutindeni, unde sună limba dulce și străbună, bine ați venit.

Și întorcându-vă la vetrele voastre, spuneți fraților de acolo, că o țară fru-moasă, liberă și independentă, un regat mândru, ce năzuiește mereu înainte, mereu tot înainte, condus de un înțelept și glo-rios Rege, un regat, care este și trebuie să fie mândria și speranța neamului ro-mânesc întreg, va primit cu brațe deschise și îmbrățișare frățească. Spuneți, că o cul-tură românească crește și înflorește aici, o cultură al cărei soare ce se înalță e men-it să trimită razele sale de lumină, de căldură și de viață peste tot pământul ro-mânesc.

Spuneți și propoveduiți dragostea ce unește frații de un sânge, de o limbă și de o lege; spuneți și propoveduiți credința în puterea de viață a acestui neam, spe-rarea în viitorul României. Cu dragostea, cu credința și cu sperarea ce ne însufe-țește, vă zic: Bine ați venit!

Declar deschise serbările Ligei pen-tru unitatea culturală a tuturor Româ-nilor.

Trăiască România!

Trăiască neamul românesc!

Aeroplanul „Vlaicu“.

Despre aeroplanul domnului inginer *Aurel Vlaicu*, cu care va zbura și la noi Duminecă în 17 Septembrie n. (orele 5—7 d. a.) am scris toate zările din Sibiu în mod foarte elogios. Mai pe larg însă or-ganul oficios s'ăsese din loc, „S. D. Tage-blatt“, ale cărui păreri în materia aceasta sunt armatoarele:

„În sala dela „Gesellschaftshaus“ e expus de câteva zile aparatul de zburat „Vlaicu“, care în Blaj a adus posesorului seu mare succes, lăsat departe, peste ho-tarele țării noastre. Inginerul Vlaicu, om tiner, abia de 29 de ani, și-a construit a-paratul în mod deosebit de celelalte aéro-plane, existente, astfel, că o răsunare, ce-i mai mare pericol pentru aviație, — este cu totul eschisă. La aparatul Vlaicu cărma nu este aplicată înapoi aeroplanului, ci în-aintea lui. Ea se află la capătul extrem al unei rude găurite (cilindru) prin care trece sârma cu care se regulează cărma. Mașina lui Bleriot se află totemai înaintea motorului, iar cărma la Bleriot e înapoi. Dimpotrivă la Vlaicu se află înapoi o coadă formată din patru aripioare, prin ceea ce se face posibilă o eterizare complet ne-tedă și orizontală. Motorul, așa numit „motorgnom“, e mai jos aplicat ca la toate

cam; și fi putut să-l citească, că eram sin-gură! Dar nu, ci îl duceam guvernantei mele, care îl ardea. Bună femeie! Cam aspră, dar bună. Și cât aș dori, să o mai văd odată! Sânt treizeci de ani, decând n'am văzut-o. Eu am înăunțit, ea va fi albă, e aproape de șaptezeci de ani... Ea, ea ar fi potrivită pentru voi!

Fr. (înțepată) Zadarnică osteneală, suntem mulțumite și cu d-ta!

L. (ca mai sus) D-ta n'ai trebuință de ajutorul altor.

Fr. Ma bonne! Scri-sorile.

Guv. Nimic!

L. Scri-sorile!

Guv. Taisez-vous! Mă duce la cab'net, înouă ușa; să vadă tata, în cine se înarede. Respect, patience, silence! Ne faites pas de bêtises! (Ese într-o parte).

SCENA V.

Frosinica, Leonora.

Leonora. (strigând în urma ei): Indu-rare!

Frosinica. Ma bonne!

L. Se duce!

Fr. Ea nu ne aude!

L. Ușa e închisă!

Fr. Ah!

L. Ah!

Fr. Răbdare, o sfântă detorință!

L. Doamne, mulțumesc-ți! Că n'ai dat în gând, să ascundem din bună vreme o helar! Ce puțin nu poate citi scri-sorile. (Va urma).

celelalte mașini de zburat, cunoscute până acum. Această împrejurare contribuie mai mult și mai bine la susținerea echilibrului aparatului. Motorul se învârtă de 1100 de ori pe minut. Mai departe Vlaicu are la mașina sa de zburat nu numai o sin-gură, ci două helice. Prin aceasta apara-tul se poate urca mai ușor și mai repede. Peste tot aparatul face și asupra omului laic o impresie liniștitoare, oferindu-ți si-guranță deplină, între marginile posibili-tății. Vlaicu, care și-a construit primul seu aparat în arsenalul regatului român, l-a vândut pe acela guvernului român cu 50,000 de lei și și-a construit altul, pe cel expus în Sibiu care e lucrat în școala de industrie din București. Executarea fru-moasă îi face acesteia mare cinste“.

„Biblioteca școlară buni“.

Sub titlul acesta are intențiunea dl *Vasile Stan*, profesor seminarial și redac-tor al „Vetrei Școlare“ să scoată din tipar broșuri bune și folositoare copiilor dela școală. Întru ajungerea acestui scop a adresat întregii învățătorimi următorul apel:

P. T. Domnule învățător! În practica oarierei D-v. de luminători ai satelor Vă veți fi convins adeseori, că cartea de ce-tire singură nu poate fi lectură suficientă pentru școlarii D-v. Veți fi regretat atunci, că noi românii încă n'am ajuns să punem la îndemâna copiilor, cari ne cercetează școalele, o bibliotecă școlărească, care să le promoveze dezvoltarea intelectuală prin produse literare folositoare și distractive.

O astfel de bibliotecă pentru copii, cum au toate popoarele civilizate, este azi o necesitate arzătoare, întotmai ca hrana trupeză, pentru că azi, când călătorim cu automobile, tren electric și suntem în a-junul euceririi văzduhului, întreaga civiliza-ția omenească înaintază într'un tempo tot atât de grăbit. Ca să ținem cât de cât pas cu progresul celorlalte neamuri, tre-bue negreșit să gustăm și asimilăm mai mult din hrana culturală, căci lectura din școală, chiar nici în cele mai ascunse că-tune, nu îndestulește trebuințele și cerin-țele sufletești. Ceea ce nu poate da școală, să încercăm a suplini prin lectură pri-vată.

Dar sufletului neprihănit al copilului și intelectului lui neocopt nu-l putem da hrana intelectuală, cu care se nutresc oam-nii mari. Trebuie dar o seamă de căr-țile întocmite anume pentru școlari, în care din mulțimea produselor spirituale să selecționăm numai ce ei sunt în stare să mistue.

O astfel de bibliotecă pentru școlari am de gând să inițiez, cu scopul de a pro-mova prietere mișcării noastre dragostea de carte, și prin ea dragostea față de litera-tura noastră și de neamul din care facem parte. La această lucrare de importanță educativă necontestată vreau să câștig in-teresul și sucursul dăscălimii noastre în chipul următor:

Fiecare învățător să fie întemeietor al acestei biblioteci prin faptul, că odată pentru totdeauna contribuie cu o cnotă de 5 cor. care are să formeze baza capitalu-lui social, de lipsă la acoperirea cheltue-lilor de editură. Societarii vor desfășura broșurile apărute între școlarii lor, iar pen-tru osteneală vor reținea pentru ei din prețul exemplarelor vândute 30% ca ra-bat și interese după capitalul de 5 cor.

În chipul acesta elevii D-v. vor a-juunge la o lectură teftină, sănătoasă, mo-rală și în spirit românesc, prin care li se va oferi caracterul și îmbogați minea; iar cartea românească va dobândi un sprijin enorm, care va micșora numărul analfabeților.

Fiecare număr din biblioteca proiectată va cuprinde 1—2 coale de tipar for-mat mic și se va vinde cu 6—12 fieri, amăsurați extensiunii tiparului, așa ca fie-care elev, chiar și cel mai sărac să și-o poată cumpăra. Într'un an vor apărea 12—15 numere.

Cei ce vor participa la această în-treprindere culturală (și de dorit ar fi să participe toți învățătorii) vor realiza și un câștig lateral frumos. Să presupunem, că într'un an vor apărea din această biblio-tecă 15 numere à 10 fieri și un societar ar vinde 50 exemplare din fiecare număr — ceea ce se poate cu mare ușurință — ar vinde 750 ex. = 75 cor. din care sumă rabatul de 30% în sumă de 22 cor. 50 fi. ar fi remunerație pentru osteneală și in-terese după 5 cor. Acest venit lateral cu sporirea numerilor ar spori și ei. Dar profitul moral cine ar putea să-l calcu-leze!

Fac deci apel la D-v., ca pătrun-zându-vă de enorma importanță a acestei întreprinderi, să vă grăbiți a intra în si-rul întemeietorilor Bibliotecii școlărilor buni, trimițând la adresa subșcrișului până cel mult la 1 Noembrie a. c., taxa de fon-

dare 5 cor. spre a se putea face pregăti-rile de lipsă, ca de sf. sărbători ale Naș-terii Domnului să apară cei dintâi numeri.

În speranță, că acest apel va intim-pina inimi calde și înțelegătoare, semn z Sibiu, Septembrie 1911.

cu dragoste colegială:

Dr. Vasile Stan

profesor semin., redactor „Vetrei Școlare“.

In chestia catehizării.

Catehizarea elevilor noștri dela gimnaziul ev. ref. din Orăștie a a-juns din nou obiect de discuție în ziaristica română. Pentru orientarea și liniștirea opiniei publice alarmate suntem autorizați a declara, că în această chestiune Conzistoriul arhi-diecezan a stat și stă strict pe punctul de vedere legal și nu cedează nici o iotă din dreptul bisericii de a-și cate-chiza credincioșii în limba sa liturgică. Conzistoriul și-a precizat punctul său de vedere în două memorii adre-sate, unul d-lui ministru de culte, iar altul directorului bisericii ev. ref. din Cluj, neprimind până acum nici un răspuns. Așa stând afacerea, ori-ce alte combinații sunt lipsite de adevăr.

La ziua sf. Andrei.†)

„Să lăudăm pe bărbații cei mariți și pe părinții noștri în neamul lor. Până în veac va rămânea sămânța lor și mărirea lor nu va peri. Trupul lor cu pace s'a îngro-pat, iar numele lor trăiește în neamuri. Înțelepciunea lor o povestesc popoarele și lauda lor o vestește adunarea.“ (Iisus fiul lui Sirah cap 44, v. 1, 13—15).

I.

Fraților! După înțeleptele întocmiri ale sfintei noastre biserici dreptmăritoare fiecare prăznire religioasă și națională e chemată să sădească și să înrădăcească în inima po-porului credincios sămânța adevărilor creș-tinești, sămânța evangheliceștilor învățături, din cari izvoresc toate gândurile și por-nirile bune, din cari rodesc cu timpul toate faptele cele alese, folositoare și binecuvân-tate. Aceasta este însemnătatea cea mare a sărbătorilor noastre creștinești: ele ne îm-bie cele mai frumoase prilejuri de creștere, de învățatură, de educație a poporului cre-dincios. Din bogăția lor de amintiri se adapă mintea omenească vecinic însetată după adevărul d-zeesc, din farmecul lor de sfin-țenie se hrănește sufletul creștinului, pe care vârtelurile prăpăstioase și învălăuririle ispit-toare ale acestei vieți l'ar secula l'ar supra cu totul, dacă n'ar fi credința cea mântui-toare, care să-l ocrotească, să-i dea tărie și să-l înalțe.

Când adevărurile credinței par neînțe-lese, necuprinse de mintea omenească, atunci vine în ajutor o sărbătoare, cu amintirile ei frumoase și înălțătoare, cari în chip cu totul neașteptat, dar convingător, ne înfățișează întrupate în ființe omenești aceste adevă-ruri, ne arată cum lucrează ele, după ce s'au sălășluit temeinic și au prins rădăcini în inima celor aleși de D-zeu, și prin pilde vii, luate din viața omenească, ajută popo-rul, să înțeleagă ceea ce a spus psalmistul, că „sfinților celor din pământul lui, minunate a făcut Domnul toate voile sale într'înșii“. (Psalm. 15, v. 3).

O îndoită sărbătoare este pentru noi Români dreptcredincioși ziua de astăzi, care în rândul întâi face să se deschidă porțile de amintire creștinească ale vremurilor apo-stolești, înfățișându-ne pilde din viața și cre-dința celui întâi chemat apostol al lui Cri-stos, apoi chiamă în amintirea noastră plină de evlavie și de recunoștință figura celui mai mare mitropolit, pe care l-a trimis mi-lostivul D-zeu, tocmai la plinirea vremii, ca să ne scape din vâltoarea pieirii biserica, legea și neamul.

Să cercăm deci a tălmăci mai întâi însemnătatea creștinească-religioasă a zilei de astăzi, apoi și pe cea națională-romă-nească.

II.

Apostolul Andrei era fiul unui pescar din Betsaida, un orașel în Galleia. Când predica Mântuitorul Iisus în părțile acelea, se adăpostea în casa părinților lui Andrei. Acesta a înțeles curând, că Iisus este mântuitorul lumii și a urmat cu multă răvnă cuvintele și sfaturile fiului lui D-zeu. An-drei a fost cel dintâi din apostolii Mântui-

*) Predică rostită în ziua de sf. Andrei, 30 Noembrie 1910, în biserica cea mare din Săliște, cu prilejul conferinței preotești, de *Dr. Ioan Lupas*.

torului, de aceea se și numește *intâi chematul* (protocol). El se mai numește și *mi-jlocitorul*, fiindcă la stăruințele și prin mijlocirea lui s'a înduplecat a urma lui Iisus și fratele său Simon, căruia Mântuitorul îi dădu numele Petru. După ce amândoi frații au fost martori la mai multe din minunile, prin cari s'a adevărat puterea d-zească a învățăturilor lui Iisus, s'au făcut ucenicii Lui, dar nu-l urmau pretutindeni. Atunci s'a întâmplat, că găsind Iisus pe Andrei și pe fratele său Simon Petru învățându-i tocmai cu grijile meseriei lor, cu pescuitul, i-a chemat pentru totdeauna la apostolie, la slujba Evangheliei, spunându-le să lase vânatul de pește, căci îi va face pe ei *vânători de oameni*. Cei doi frați lăsându-și îndată mrejele, au urmat lui Iisus și nu s'au mai despărțit de dânsul. Mai ales Andrei se alipia de Mântuitorul cu toată vâpaia sufletului și credea Lui fără șovăire. Când lui Iisus urmară cele 5 mii de oameni în pustie cari nu aveau merinde spre a-și potoli foamea, când Filip făcea socoteală, că n'ar ajunge două sute de dinari pentru atâta lume, Andrei a fost acela, care avea credință tare și nu se îndoia, că Iisus, dacă va voi, va face să strălucească și de astădată puterea sa mântuitoare, săturând cu cele 5 pâni și 2 pești întreagă mulțimea, dupăcum s'a și întâmplat.

Dupăcum spun unii din scriitorii cei vechi, apostolul Andrei a răspândit cuvântul Evangheliei prin Scilia, Grecia și Tracia, și într'un rând predicând într'un oraș grecesc, a făcut pe filozofi să tacă. Andrei purta deci pe de-arândul cu biruință flacăra credinței, până când apostolia lui și-a primit obștelesc sfârșit prin cununa muceniciei, fiind răstignit pe cruce.

Văzând crucea, pe care avea să fie răstignit, apostolul Andrei striga din depărtare: „Fii binecuvântată cruce scumpă, care ai fost sfințită prin trupul D-zeului meu și împodobită prin mădularele sale, ca cu niște petri scumpe. Mă apropiu de tine plin de bucurie, primește-mă în brațele tale. O cruce mântuitoare, care ai fost înfrumusețată prin mădularele Domnului, cu foc te-am iubit; de mult te doresc și te caut. Dorința mi s'a împlinit, primește-mă în brațe scotându-mă din mijlocul oamenilor și mă du la stăpânul meu. Acel ce s'a slujit de tine spre a mă rescumpăra, să mă primească prin tine!”

III.

Aceeași tărie apostolească, aceeași flacăra a credinței și aceeași neînfrântă stărnire a nădejdi și dragostii creștinești se vădește și în viața și în faptele mitropolitului Andrei Șaguna.

Temelia vieții și a vredniciei lui o găsim în creșterea bună, ce a primit mai ales dela mama sa Anastasia, care precum odinioară părinții apostolului Andrei primiau la casa lor pe Iisus, așa și dânsa a pregătit în inima sa evlavioasă o locuință sfântă, ca să se poată sălășlui într'ansa Iisus, s'o învețe, s'o povățuiască, s'o îndrume cum să-și crească mai bine copilul, ca să poată ajunge cu vremea slujitorul cel mai zelos la altarul Domnului.

În orașelul său de naștere Mișcolț, ca și în orașele mari și sgomotoase, Pesta și Viena, grija și privegherea neadormită a mamei sale l-a scăpat pe tinărul Anastasiu din vârtejul tuturor ispitelor și a reușit să-l pregătească numai pentru slujba bisericii drept credincioase, în care și-a primit sfântul botez, și pentru înaintarea poporului nostru orfan, care aștepta de mult un îndrumător luminat, milos și drept, cum a știut să fie mitropolitul Șaguna.

Când a luat jugul Domnului asupra sa, intrând în cinul călugăresc, numele său din botez Anastasiu l-a schimbat cu numele apostolului Andrei cel întâi chemat. Era o mare sarcină ce lua asupra-și prin acest nume și o frumoașă făgăduință, pe care cu ajutorul lui Dzeu o împlini prin o viață atât de harnică și străduitoare, nevoind niciodată să știe ce e odihnă și negăsind altă plăcere în viață, decât munca sfântă și necurmată, munca tăcută și cinstită, alături de rugăciunea izbăvitoare și de lupta hotărâtă pentru a înlătura din calea bisericii și neamului său toate pedecile, toate stăncile înșepenate de veacuri.

Când a venit în Ardeal, ce a găsit aici? O vale a plângerilor, un popor năcăjit, o turmă risipită, care părea a-și fi uitat cuvântul de îmbărbătare al Evangheliei, că va veni vremea când vor fi cei dintâi în urmă, și cei din urmă vor fi ajuns întâi. Altul cu o credință mai puțină, mai slabă în suflet, ar fi desânădăduit văzând starea cea jalnică a bisericii și a turmei, pe care era chemat să o păstorească în vremuri atât de grele și vijelioase. Dar sufletul lui Șaguna era înflăcărat de credință neclintită ca și odinioară al apostolului Andrei și întărit în nădejdi frumoase și înălțătoare. El credea tare, că Mântuitorul dacă va voi, va face să strălucească puterea sa dumnezeiască și în țara Ardealului și, precum a săturat odinioară în pustie 5000 de oameni cu 5 pâni și 2 pești, așa va potoli și mili-

oanelor de Români vechea lor foame după drepturi și dreptate, ridicând poporul acesta umilit și pusit de nedreptatea veacurilor întunecate la treapta vredniciei omenești și creștinești, punându-l în rând cu celelalte popoare ale acestei țări și îndreptându-l spre limanul izbăvirii.

Din credința cea tare a sufletului său Șaguna a știut să reverse tărie și îmbărbătare și în sufletul poporului său credincios. Prin știința și munca sa, prin propovăduirea neconținută a cuvântului lui Dzeu a știut să deștepte poporul nostru din amorteală, învățându-l să-și înalte fruntea spre cer, de unde vine binecuvântarea dzească și roua nădejilor, cari fac să întinerească sufletul popoarelor, precum se înosec tineretele vulturului. A început deci să falăie din ce în ce mai strălucitoare flacăra credinții strămoșești, vâpaia iubirii de neam și de lege, încrederea în ajutorul lui Dzeu și în puterile proprii, după porunca cea dreaptă: „Ajută-te însuși și Dzeu te va ajuta”.

Precum odinioară apostolul Andrei a știut face pe filozofii păgâni să tacă, așa și mitropolitul nostru Andrei prin știința și dibăcia sa a reușit să amutească multe glasuri răsunătoare de ură, de răutate și dispreț asupra bisericii și neamului nostru a isbutit să potolească multe patimi pornite cu vrăjmășie cutropitoare asupra părinților noștri, a știut să adune pe cei risipiți pieirii, să-i chivernisească, să-i organizeze, să-i lumineze prin biserică, prin școli, prin gazete, prin cărți și învățături de tot soiul.

Iar când după 25 ani de cărmuire bisericăască și națională, sufletul lui s'a desfacut din legătură durerilor acestei vechi trecătoare, va fi putut să pășească împăcat în fața dreptului judecător, dându-și samă cu câtă vrednicie și-a împlinit chemarea, cu care a fost trimis în lume și fiind deplin îndreptățit să rostească cuvintele apostolului Pavel: „Luptă bună am luptat, curgerea am plinit, credința am păzit” (II. Timotei 4, 7).

Dacă trupul lui s'a așezat spre vecinica odihnă în pacea mormântului de sub poalele Carpaților, în preajma sfintei biserici la Rășinari, numele lui trăiește și va trăi în neamuri, cum spune înțeleptul Sirah, învățăturile, alcătuirile lui vor străluci mereu și vor cărmui destinele neamului nostru, cât timp acesta va mai avea din darul și din mila lui Dzeu, zile, pe aceste plaiuri strămoșești. Înțelepciunea lui o vestesc popoarele și a vestit-o, de mult chiar unul dintre aceia cari nu sunt prea grabnici în cuvintele de laudă și de recunoștință la adresa vre-unui fiu al bisericii sau al neamului nostru. Insuși ministrul Eötvös a spus, că Șaguna avea în capul său mai multă înțelepciune decât o jumătate de țară!... Așadar iată cum se adevărează cuvintele scripturii, că: înțelepciunea bărbaților celor măriți o povestesc popoarele și lauda lor o vestește adunarea!

Cum să vestească lauda acestui mare cărmuitor al bisericii și mare fiu al neamului sărbătoreasca noastră adunare de astăzi?

Alături de faptele lui mărețe, de gândurile lui luminoase, de binefacerile fără număr, ori ce încercare de a potrivi în cuvinte sunătoare lauda lui, va rămânea neputincioasă și întunecată ca o umbră alături de strălucirea vie a razelor de soare.

Mai mult decât prin vorbe de laudă va trebui să-i aducem marelui nostru mitropolit Andrei prinos de evlavie și recunoștință prin faptele noastre și prin hotărârea nestrămutată de a îndrepta toți pașii vieții noastre, după sfaturile înțelepte, pe cari ni le-a lăsat el drept moștenire. Să pregătim deci și noi locuință sfântă în inimile noastre pentru învățăturile mântuitoare ale lui Iisus.

Să urmăim cu toții pilda vieții lui. Voi tineri copilași și fetițe să ascultați de părinții vostri, cum a ascultat el de mama sa Anastasia, căci numai ascultând de ei și împlinind poruncile lor veți ajunge creștini buni și oameni de ispravă.

Voi, părinților să vă dați silința a crește copiii vostri în frica lui Dzeu, în deprinderea moravurilor bune și în alipirea neclintită față de credința noastră strămoșească, față de biserică și școală, față de toate așezămintele noastre de cultură religioasă și națională.

Iar voi, fraților preoți și învățători, cari sunteți chemați să munciți cu însuflețire pentru apărarea și sporirea moștenirii lui Șaguna, să fiți neobosiți întru împlinirea datorințelor voastre de propovăduitori, să stăruiti cu vreme și fără vreme a ridica poporul nostru spre culmile acelea cătră cari năzuia nemuritorul Andrei; să fiți totdeauna harnici și destoinici, ca prin graiul vostru de prietini și îndrumători al poporului să puteți revărsa din flacăra inimii voastre, ca niște raze de soare însuflețirea religioasă și națională, credința de întărire și nădejdea mângăitoare asupra întregului nostru popor dreptcredincios. Amin.

NOUTĂȚI.

Personal. Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu pleacă mâine, Sâmbătă dimineața, cu trenul la Mesterhăza, tractul Reghinului, unde va face Duminecă, în 4/17 Septemvrie, sfințirea bisericii nouă de acolo.

Sfințirea de biserică. Preasfinția Sa, Domnul Episcop Ioan I. Papp al Aradului, a făcut luni sfințirea bisericii din comuna Șastra, tractul Belintului. Înaltul Prelat a fost însoțit de P. C. Sa, Arhimandritul Augustin Hamza, protopresbiterul din Timișoara Dr. Traian Putici și diaconul Dr. Lazar Iacob.

Autonomia catolică. Din capitala ungară se vestește, că ministrul de culte Zichy a terminat proiectul de lege privitor la autonomia catolică, și că proiectul a fost primit în consiliul miniștrilor. Atârână dela situația parlamentară timpul, când ministrul de culte va înainta camerei proiectul de lege amintit.

Aviațiune. Terminul sborului avia-torului Vlaicu în Brașov s'a fixat pe Duminecă în 24 Septemvrie. Festivitatea se va face sub protecția casei române brașovene și a despărțământului Asociațiunii din acel oraș.

Cărți nouă de joc. Ziarul „Minerva” publică modelul cărților nouă de joc, întocmite pentru Români. Modelele au fost executate în acuarul de răposatul pictor Aman. Fiecare carte poartă chipul unui domn sau domnițe din istoria țării românești. Între alții, vedem că sunt puși la contribuție: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Aprodul Purce, Doamna Radu Negru, Doamna Bogdan Vodă, Florica ș. a. Cărțile nouă de joc vor fi în curând puse în vânzare.

Advocat nou. Domnul Dr. Coriolan Balta, avocat Timișoara, aduce la cunoștința publicului că și-a deschis cancelarie advocațională în Timișoara, Cetate, Strada Eörd Nr. 6.

Holera. Câteva cazuri de holeră se anunță din Budapesta la oameni, cari au beut din apa Danării.

Masa studenților la „Albina”. Joi, la 1/14 l. o. s'a deschis „Masa studenților” la institutul financiar „Albina” pentru anul școlar 1911/12. Admiși sunt: Din clasa VIII. 5 Din clasa VII. 7. Din cl. VI. 17. Din cl. V. 12. Din cl. IV. 6. Din cl. I. 2. Extern 1. Total 50. Din acesteia unul este student al școlii reale ev. luth., ceilalți toți al gimnaziului de stat din Sibiu.

Banchier răpit. Directorul de bancă Saranga, care a petrecut vara în Cishili, a fost răpit zilele acestea de bandiți. Șase indivizi înarmați au pătruns noaptea în odăea de dormit a directorului și, cum povestește soția sa, au poruncit bărbatului său să se îmbrace la moment și să plece cu dânsii. Bandiții au lăsat pe urma lor o scrisoare, în care declară că prețul de răscumpărare a directorului este 30 de mii de franci, și că în cinci zile se vor anunța din nou.

Iubirea de mamă. Femea Ana Șorban din Păncota și-a pierdut viața în împrejurări foarte jalnice. Pe când era ocupată în curte, fără veste s'a aprins în bucătărie leagănul, în care dormea copilul său. Mama n'a observat focul decât atunci, când casa întregă ardea în flăcări. Caprinsă de spaimă femeia a alergat în bucătărie, a smuls copilul din foc și l'a dat pe fereastră oamenilor cari stăteau afară; după aceea voind să iasă și dânsa pe fereastră, în momentul din urmă s'a prăbușit coperișul casei și nenorocita mamă n'a mai putut fi scoasă din ruinele casei, care s'a făcut scrum.

Etna amenință. Vulcanul Etna, cum se depeșează din Catania, aruncă mase mari de fum, lavă și cenușă. S'au format pe munte două cratere nouă. Torentul de lavă înaintază cu o înălțime de 1/2 kilometru pe oră și pe o lățime de 300 metri. Pe întindere de 10 chlm. a distrus vile, pădurile de castani și câteva clădiri.

La expoziția de copii din Lancrăm, între alți prelegători, o conferință igienică va ține, dl Dr. Traian Petrașcu, medic în Tâlmaci. Dl Dr. Petrașcu, fiu al Lancrămului, cunoșcând stările igienice de acolo, prin conferința sa aduce prețioase servicii cauzei.

Din tractul Agnita. În tractul Agnitei au avut loc în timpul din urmă mai multe alegeri de preoți și învățători și anume: În 7 Aug. v. a fost ales de paroh în Pros- tea preotul Dam. Pulea din Beșe, în 14 Aug. absolv. de curs. teologice Simeon Turtea de paroh în Sasauș, în 24 Iulie învățătorul Ioan Bărsau de învățător în Soarș, în 16 Aug. învățătorul Nicolae Neamtu de învățător în Zlagna și în 29 Aug. absolv. de curs. teologice E. Muntean din Saschiz de învățător în Agnita. Toate alegerile, conduse de P. O. D. protopop Ioachim Muntean, au deurs în cea mai bună ordine și s'au făcut cu totalitatea voturilor date.

Sfințire de școală. Școala cea nouă gr-ort. română din comuna Sântindreș, va fi sfințită în 8/21 Septemvrie a. curent. Va fi bauchet, prelegere populară, petrecere pentru popor, concert și joc.

Ținerea postului. Consiliul de miniștri turcești a hotărât ca mohamedanii, cari nu vor ținea postul ramazanului, să fie pedepsiți cu temniță dela una până la patru săptămâni și cu o amendă dela un fant până la 15 fanți.

Să sprijinim tipografiile românești! Primim spre publicare următoarele: În zilele trecute am primit dela oficiul parohial din Chișodsega un apel de colectă pentru zidirea unei biserici în filia Buruene. Apelul e tipărit în o tipografie ungurească din Deva și cetindu-l îți se uroă sângele în obraz de indignare. Sărmana noastră limbă! Ai crede că apelul e scris de vre un Ungur, înainte de aceasta cu vreo 3 secole. M'am crezut dator să înfierez acest proiect, ca așa ceva să nu se mai întâmple. Nu avem noi destule tipografii românești, cari să nu-și bată joc de scumpa noastră limbă?! Nu se putea oare tipări apelul în o tipografie românească, în Orăștie, sau în cea ardidecezană din Sibiu, sau la ori care altă tipografie românească din alte centre? Nu se putea trimite prin poștă apelul spre tipărire la ori care tipografie românească din patrie? Ni se oruța limba de schimonoseli ca acelea din apelul de care vorbesc. Ori ce vom avea de tipărit, să tipărim deci în tipografii românești! Dacă nu ne conducem noi, preoții, de lozinca „prin noi înșine”, cum să oerem acest lucru dela turma păstorită de noi?!

Preotul Aurel Nistor.

Hotel fără servitorime. Ziarele parisene tipăresc un anunț, care promite o adevărată minune în dezvoltarea industriei hoteliere. În Paris se va deschide adesea în curând un hotel, a cărui organizare desleagă într'un mod foarte simplu chestiunea supărătoare a baosișului. Serviciul în hotel nu se va mai face cu ajutorul mânilor omenești, ci cu — electricitate. Se vor introduce mașini automate în toate apartamentele, și nu va fi trebuință de nici un chelner. Hotelul va avea și o orchestră electrică, un mîracol al mecanice, care la un semn va putea executa piesele cele mai celebre. Partea arhitectonică a clădirii este cu totul nouă și corespunde nu numai confortului, ci și cerințelor de estetică.

Romanul cusătoresei. În biblioteca Charpentier a apărut romanul Marie-Claire, scris de o cusătoreasă săracă parisiană, cu numele Marguerite Audoux. Romanul aceste, cum am anunțat și noi, a fost distins cu un premiu. Octave Mirbeau a scris o prefață, în care zice despre autoară următoarele: „O cusătoreasă, bolnavă totdeauna, foarte săracă, câteodată lipsită și de pâine, a scris lucrarea sa nu cu nădejdea să o publice, ci ca să nu aibă timp de a se gândi prea mult la mizeria sa, și ca să-și mai uite singurătatea”. Caprinsul interesantei cărți este desorieria vieții nepretențioase a unei fete sărmene și bolnăvicioase, începând dela etatea de 5 ani până la 20 de ani. Romanul s'a tradus în mai multe limbi și este citit cu deosebire în lumea femeilor din toate țările.

Teatru. În drama de senzație, Omul misterios, care s'a reprezentat Mercuri, se analizează un caz interesant de psihiatrie: crima unui nebun, care se crede pe sine omul cel mai sănătos la minte. Liberat din sanatoriu, nenorocitul se consideră prigonit și înșelat de toată lumea, și într'un acces de furie își sugrumă soția și fratele. — Eri Joi s'a jucat în'ăia oară Pă. pușca. Muzica lui Fall și-a făcut efectul și cu ocazia aceasta. Ariile și dansurile operetei au fost bine executate și, la dorința publicului, câteva aa trebuit să fie repetate. Piesele acestea, într'un cât privește rolurile principale, au fost studiate cu multă îngrijire. Astăzi, Vineri se joacă o piesă de Ohnet (Le maître de forges); mâine Sâmbătă se dă opereta Prințesa.

Nr. 509/1911.

(362) 1—3

Concurs.

Cu provocare la ordinul Ven. Consistor din 2 August a. c. Nr. 9204 Bis. se publică nou concurs pentru întregirea parohiei **Bucium-Muntan** (cl. III), cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele cu întregirea dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cereri de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul arătat mai sus îndatorându-se concurenții a se prezenta pe lângă încuviințarea prealabilă a acestui oficiu, în o Duminică sau sâmbătoare la biserică, spre a cânta și predica, resp. celebra.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 24 August 1911.

Petru Popoviciu
protopresb.

Nr. 473/1911.

(321) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. I **Roșia-Montană**, tractul protopresbiterial al Abrudului, în înțelesul ordinului consistorial dela 19 Iulie a. c. Nr. 8826 Bis., se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele compute în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Concurenții își vor trimite cererile instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul arătat și se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare în parohie, spre a cuvânta, respective cânta și oficia în sfânta biserică.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 8 August 1911.

Petru Popoviciu
protopresb.

Nr. 606/1911.

(284) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei a II de clasa I, din comuna **Rod**, protopresbiteratul Mercurea, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțesți dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile lor instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiu în termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătoare în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresb. gr.-or. al Mercurei în conțelegere cu comitetul parohial.

Mercurea, 23 Iulie 1911.

Avram S. Păcurariu
protopresb.

Nr. 295—1911.

(347) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățăto-rești dela școlile elementare confesionale gr.-or. din comunele mai jos înseminate, din protopresbiteratul Hațegului, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Petrila lunca din sus** cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlii, diurn la conferența învățătoarească 10 cor., 2 stângini de lemne. Întregirea salariului până la 1000 cor. se va cere dela stat.

2. **Valea-Sângeorgiu** cu salariu de 400 cor., și alte 200 cor. din repartitie și 200 cor. din fondul școlar eparhial, relut de grădina 20 cor. și lemnele trebuincioase. Întregirea salariului până la 1000 cor. se va cere dela stat.

Dela concurenți se cere, să fie cântăreți buni, să conducă strana și să cânte cu elevii în biserică, având a se prezenta înainte de alegere în comună, spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopr. în termenul deschis. Hațeg, în 22 August v. 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Cornel Popescu,
protopresbiter.

Dr. Beu,
medic practic,

va lipsi din Sibiu până la începutul
(356) 2—3 lui Decembrie a. c.

CURS DE DANS

Am onoare a aduce la cunoștința On public din loc și jur că **cu ziua de 18 Septembrie n.** voi deschide în sala „Gesellschaftshaus” un curs de dans în care se vor preda toate jocurile moderne pentru salon — ținându-se cont și de cele naționale românești — precum și manierele elegante după estetica originală franceză.

Cursul durează 6 săptămâni și costă pentru începători: 12 cor., pentru repetenți 6 cor. — Probele cursului: Luni, Mercurea și Joia, pentru studenți dela 6—8, pentru adulți dela 8—10 oare seara.

Inscrieri se pot face în Librăria arhidiecezană și în decursul probelor de dans.

Cu deosebită stimă:

Nicolae Stoica,
(353) 3—3 măiestru de dans dipl.

Nutreț de oi cel mai eficient.

O sută de jugăre pădure de stejari tineri potriviți de frunzare de nutreț bun și de ajuns la circa cinci mii de oi pe întreaga iarnă, se află de vânzare. Cumpărătorii au a se adresa la

(359) 1—1

Grigoriu Crăciunasa,

președintele composesorului Ciubanca (Alsó-csöbánka) p. u. Șimișna (Semesnye) gara Glod (Szamososmező), comit. Solnoc-Dobâca.

Înștiințare.

Abecedarul și cărțile de cetire pentru anii II—VI de școală, lucrate după planul de învățământ confesional și al celui de stat, de Dr. I. Stroia, D. Lăpădat și Iuliu Crișan cuprind material din toate obiectele de învățământ.

Abecedarul și cărțile de cetire pentru anii II—IV sunt aprobate de Preaven. Consistor arhidiecezan cu Nr. 5750/1910, iar de In. ministru: Abecedarul sub Nr. 56863/910, cărțile de cetire: pentru anul II sub Nr. 99113/908 anul III sub Nr. 61238/909 și anul IV sub Nr. 63709/910.

Cartea de cetire pentru anii V—VI apărută acum, în urma ordinațiunii ministeriale Nr. 16593/911, până va primi aprobarea, se poate folosi în școlile în anul școlar 1911/912.

Prețurile: Abecedarul 40 fil., Cartea de cetire a II-a 50 fil., a III-a 60 fil., a IV-a 70 fil., a V—VI cor. 1.80. Se află la Librăria arhidiecezană în Sibiu și la autori în Săliște, Szebenm.

(346) 3—3

Autori.**Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie**

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Biron central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

[448] 36— Director-șef

Dr. Cosmutza.**Cancelarie administrativă și biuro de informațiuni**în **Budapesta.**

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijloace împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloace cumpărări, vânzări, exarandări de bunuri, mașini, motoare, și alte rechetice economice; finanțez parcelări de mori, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

(84) 21—

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat.

VIII Aggteleki-u 10., I. 7. Telefon 171-27.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Ivindu-se în timpul din urmă diverse falsificări a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de toți cunoscute

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune la numele Abadie, de oarece falsificările să silase a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 13—52

Mult onoratului Public și preestimați Preoți!

Prin prezenta fac cunoscut, că **noutățile în Juvaericele, Oroloage, articoli de aur și argint**, — au sosit; și invit pe această cale la o vizitare a depositului meu!

(322) 5—10

O privire a prețurilor mele din vitrine, va convinge pe oricine, că toate sunt foarte ieftin notate!

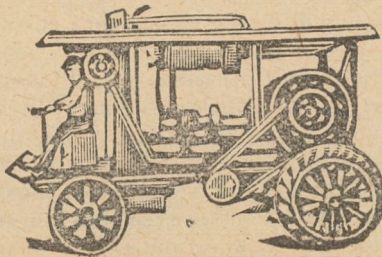
Cu toată stima:

Iuliu Erős

Deposit de fabrică în **Juvaericele**, — **Oroloage și mărfuri de aur și argint.**

Sibiu, Str. Cîsnădiei 3.

Deschis: Zămis în zile de lucru dimineața dela 7 $\frac{1}{2}$ până seara la 7 $\frac{1}{2}$ oare.

De sine mergătoare, simple și renumite în lume

Locomobilele cu benzin**și Mașini de treerat**

sunt aprobate și eminente pentru **regiuni muntoase**. Funcționare perfectă și sigură, cruțare în folosirea benzinei, construcție simplă.

Renumite în lume ca sugative de gaz

Motoarele de oleu brut svediane

simple și de sine mergătoare pentru

Joagăre și spărgătoare de pietri, arangamente complete de mori.

Garnituri de treerat cu aburi și dăpănat.

Kellner & Schanzer,**Budapesta V., Allich-utca 2.**

Agenți și mijlocitori se honorează.

(15) 13—26

Făina lactată**NESTLÉ**

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărșăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Îngrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la

NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.**Frumseța.**

Dorința cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, și spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, își spoeste obrazul cu mijloacele cele mai de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumusețască, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat și de o îngrijire deosebită, pânăce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu **Crema-Margit** (cu deosebire în Franța și Germania) a îmbărbătat pe mulți oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nestricăcios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurătenilor de piele, cum sunt **piștrulele, petele de ficat, sgrăbunțele** etc. Se înțelege, aceasta nimănui nu i-a reușit, căci secretul producției **Crema-Margit** îl cunoaște exclusiv numai inventatorul și fabricantul, care și păzește acest secret, prin aceea, că tot singur pregătește acest preparat. Se vede dar că **Crema-Margit** rămâne deapădură aceeași; pregătirea ei e conștientoasă, din care cauză și efectul ei e repede și sigur. Admoniem deci damele, a-și spoi obrazul cu fel și fel de alifii; să folosească numai acel mijloc, care e recomandat și de medici renumiți din Anglia, Franța și America, ca **unicul mijloc cu efect sigur, nestricăcios și bun pentru susținerea frumseței**. Acest renumit mijloc de frumseță e **Crema-Margit** a lui Földes, care deja după o întrebuințare de 4—5 zile schimbă pe deplin pielea feței, piștrulele, petele de ficat, sgrăbunțele, roșata de față și mâni le depărtează, iar feței îi împrumută frumseță ideală, improspătare și tinerețe. Pe lângă toate acestea **Crema-Margit** e cu totul nestricăcioasă. O doasă mică costă 1 coroană, una mare costă 2 coroane. **Săpunul-Margit** 70 fileri. **Pudra Margit** (albă, roză, și crème) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite și separat. **Crema-Margit** a lui Földes se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului **Clemens v. Földes**, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszombat): **Guido Fabritius**, fabrica de săpun a lui **Gustav Meltzer**, parfumeria **Meltzer**, drogueria **Carl Morscher**, **Carl Müller**, **Ervin Rummel**, **Pissel & Schmidt**; în Agnita: **Wilhelm Fröhlich**; în Sighișoara: **A. W. Lingner**; în Mediaș: **Io-sif Obert**.

[132 a] 7—8

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNYîn **Timișoara-Fabric**

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(278) 44—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuraturile ilustrate gratis.

